

GESPREKSVERSLAG

Voor: Gemeenteraden van Tiel en West Betuwe
Cc: Colleges van B&W Tiel en West Betuwe
Vereniging tot behoud van het Lingelandschap en pers
Van: Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert (BCB-Ophemert)
Onderwerp: Ontsluiting Tiel
Contact: 
Datum: 25 maart 2024

Beste raadsleden,

Vandaag op, maandag 25 maart 2024, heeft een delegatie van het Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert (BCB) een gesprek gehad met de burgemeester van Tiel, wethouder Dijkstra en projectleider Sancak over de ontsluiting van Tiel. Ook de Vereniging tot behoud van het Lingelandschap (VBL) was daarbij aanwezig. We hebben twee dringende aandachtspunten toegelicht en een zevental inhoudelijke vragen gesteld.

Als eerste hoofdpunt werd de laatst gepresenteerde matrix besproken (zie toelichting), in het bijzonder de weging van het draagvlak van variant 5. Wat de BCB en VBL betreft staat deze kleur nadrukkelijk op rood, net zo rood als bij de andere varianten. Dit wordt ook ondersteund door de unaniem aangenomen motie van de gemeenteraad van West Betuwe.

Ten tweede maken BCB en VBL zich nog steeds grote zorgen om onzorgvuldigheden in het besluitvormingsproces. De inwoners van West Betuwe krijgen uit het gemeentebestuur van West Betuwe geen antwoord op concrete vragen ("want het is ons project niet"). Helaas hebben we ook nog geen antwoorden van de gemeente Tiel ontvangen, echter na het overleg vanmorgen, hopen we deze antwoorden wel op korte termijn te ontvangen.

Bijgevoegd vindt u 7 relevante vragen (met bijgevoegde toelichting) die we op tafel hebben gelegd. De burgemeester waardeerde de betrokkenheid van de inwoners uit West Betuwe en de inzet van de Vereniging tot behoud van het Lingelandschap en heeft toegezegd alle aangeleverde informatie mee te wegen in de besluitvorming.

Namens ten minste 60 bewoners uit het gebied,


Team Bewoners Collectief Buitengebied Ophemert

Inhoudelijke vragen 25 maart 2024:

1. Variant 5 verstoort het **cultuurhistorische landschap**, met waardevolle **flora en fauna** en een groot belang voor **recreatie**. Dit gebied heeft niet voor niets de formele status van **stiltegebied**. Op basis van de "[Ladder van Verdaas](#)" is deze variant buitengewoon ongewenst. Ziet u dat ook zo?
2. Tijdens de bewonersbijeenkomst op 6 maart kwamen grote zorgen aan de orde over de kans op **extra sluipverkeer in West Betuwe** als variant 5 wordt aangelegd. Verkeer uit Tiel gaat dan via de Bommelweg binnendoor naar afslag Est of zelfs naar Waardenburg (A2) als de A15 en/of de A2 vastlopen. Welk onderzoek is hier concreet naar gedaan?
3. Er lijkt geen onderzoek te zijn verricht naar de **verkeerskundige voordelen** voor de inwoners van West Betuwe. Ons eigen onderzoek laat zien dat deze voordelen uiterst gering zijn (hooguit 60 seconden tijdswinst voor inwoners uit Ophemert, zie toelichting). Kloppen onze aannames en zijn deze voordelen dus minimaal?
4. Er zou een aanvoerstudie van Waterschap Rivierenland zijn dat **droogteproblematiek** in Tielerwaard opgelost kan worden via variant 5. Het gemeentebestuur van West Betuwe hamert daar meerdere keren op ("*koppelkansen*"). Maar betekent dit nou vooral het simpelweg aanleggen van een **nieuwe sloot** naast variant 5 (daar gaan we toch geen nieuwe weg voor aanleggen)?
5. De gemeenten West Betuwe en Tiel zeggen dat ze samen optrekken in dit dossier, maar wethouder Hartman heeft tijdens de bewonersavond gezegd, dat er sinds voorjaar 2023 **geen bestuurlijk contact** is geweest over de ontsluitingsweg. Klopt dat?
6. Waarom organiseerde de gemeente Tiel **wel** aparte adviestafels voor de inwoners van Wadenoijen en de bewoners langs de N834, maar **niet** voor de bewoners uit Ophemert?
7. De **opgedoken brief** uit West Betuwe (oktober 2023) bevat een flinke set vragen en kritische kanttekeningen. Is daar nu wel of niet overleg over geweest en wanneer is hier hoe op gereageerd?

Toelichting

De gemeente Tiel doet al lange tijd **onderzoek** naar een betere ontsluiting van Passewaaij, met name in het kader van de plannen nog meer woningen in deze wijk te bouwen. De gemeenteraad van Tiel heeft 5 varianten geselecteerd, twee daarvan lopen nabij de gemeentegrens van West Betuwe.

Sinds medio februari 2024 is er **veel gedoe** ontstaan in Ophemert over een opgedoken notitie van het College van B&W van de gemeente West Betuwe aan het College en de gemeenteraad van Tiel over de mogelijke ontsluitingsweg (verzonden in oktober 2023). Na een vreedzaam doch dringend aandringen van de inwoners werd het onderwerp gelukkig wel uitvoerig behandeld in de **gemeenteraad** van West Betuwe op 27 februari 2024. De kwestie die op tafel lag was wat nu het standpunt was van het college van de gemeente West Betuwe over de variant die langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt. Dit is langs een beschermd stiltegebied van de gemeente West Betuwe.

Na een uitvoerige discussie constateerde de gemeenteraad van West Betuwe in een motie dat deze variant een **zeer ongewenste impact** heeft op het groene landschap van de gemeente West Betuwe en het stiltegebied ter plekke voor flora, fauna en recreatie. En ook dat de inwoners van Ophemert tot nu toe **totaal niet betrokken** zijn in de bestuurlijke afweging van de gemeente Tiel en dat deze gemeente een **onvolledig participatietraject** doorloopt. Ook constateerde de gemeenteraad van West Betuwe ook dat zij zelf onvoldoende wordt meegenomen in dit proces, de afwegingen en in het beoordelen van het maatschappelijk draagvlak.

Met een motie besloot de gemeenteraad van West Betuwe **unaniem** dat de wethouder **geen afwachtende rol** (meer) aan zou moeten nemen in dit proces, maar dat zij raadsleden en inwoners van West Betuwe **proactief en uitvoerig moest gaan informeren** over de impact van de verschillende varianten. Ook verzocht de gemeenteraad de wethouder zich duidelijk uit te spreken als **voorzitter van een andere variant** dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden. Die **evenwichtige belangenafweging** had op dat moment nog **niet plaatsgevonden**, omdat inwoners uit Ophemert op 27 februari 2024 nog nauwelijks gehoord waren en ook de gemeenteraad van West Betuwe zelf nauwelijks betrokken was geweest.

Verzoekt het college om:

1. Geen afwachtende rol aan te nemen in dit proces, maar de gemeenteraad en inwoners van West Betuwe proactief en uitvoerig te informeren over de impact van de verschillende varianten,
2. De gemeenteraad actief te informeren over de voortgang van de besluitvorming in Tiel, de communicatie en participatie van de eigen inwoners en de gevolgen voor de keuze van Tiel voor West Betuwe en haar inwoners
3. Zich duidelijk uit te spreken als voorzitter van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Aangenomen motie op 27 februari 2024

Op **woensdagavond 6 maart 2024** vond er een **dorpsbijeenkomst** plaats in Huis op Hemert, een bijeenkomst gefaciliteerd door de **Dorpstafel Ophemert**. De wethouders van Tiel en West Betuwe kwamen tekst en uitleg geven aan inwoners en ondernemers. Bij deze bijeenkomst waren **meer dan 120 inwoners en ondernemers** aanwezig, veruit het grootste deel uit Ophemert zelf. Er waren ook raadsleden aanwezig en de pers. Kijk hier naar een impressie: <https://youtu.be/vnHXDYITq7I?si=PagdwdkMMZNhD2pu>

Wethouder Hartman van West Betuwe gaf als eerste een korte toelichting, waarin ze aangaf dat het college van West Betuwe in oktober 2023 een ambtelijke brief uit het voorjaar van 2023 bestuurlijk heeft bekrachtigd, dat er sindsdien van de gemeente Tiel geen inhoudelijke reactie is gekomen en dat er ook bestuurlijk over dit onderwerp **geen contact** is geweest. Ook op de vragen die door West Betuwe in de notitie zijn gesteld is dus geen antwoord ontvangen. Hartman gaf aan dat op elk van de varianten uit het voorjaar van 2023 voor en tegen argumenten zijn genoemd en dat de brief **geen voorkeur voor een specifieke variant** bevat. Inwoners en gemeenteraadsleden hebben daar een ander beeld van, de brief spreekt in hun ogen weldegelijk een voorkeur uit (zie ook het citaat hierboven).

Wethouder Dijkstra uit Tiel gaf aan dat zijn gemeente een eigen afweging maakt voor de **belangen van Tiel** en dat lokaal draagvlak voor elke variant zeer lastig ligt. Hij gaf toe dat de brief van West Betuwe helaas een tijd was **zoekgeraakt** en dat de vragen van West Betuwe zouden meegenomen worden in de afwegingen. Hij constateerde met de grote opkomst uit Ophemert dat het draagvlak in Ophemert voor de variant langs de gemeentegrens van West Betuwe ook **duidelijk rode vlaggen** kent. Verder gaf wethouder Dijkstra aan dat het college van Tiel nu alle input verzamelt en op vrij korte termijn (**binnen 3 weken**) een voorkeursvariant gaat kiezen en (dan pas) laat weten op welke wijze input van betrokkenen verwerkt en gewogen is. Ook was Dijkstra duidelijk over de procedure: als er eenmaal een **voorkeursvariant** gekozen is door het college, dan zal dit tracé zeer waarschijnlijk het **definitieve tracé** wordt. Het is dan niet aannemelijk of gebruikelijk dat er later alsnog voor een hele andere route gekozen wordt, het gekozen tracé kan dan hooguit maximaal een meter of 20 gevarieerd worden.

Inhoudelijk wilde de wethouder uit Tiel niet ingaan op de verschillende aspecten uit de brief van West Betuwe en hij **betreurde** het dat die brief pas kort geleden boven water is gekomen. Ook wethouder Hartman uit West Betuwe wilde niet ingaan op de brief, maar bleef wel pal achter de inhoud staan. Wel liet ze de ruimte voor inwoners om nog **binnen 24 uur een formulier** in te vullen (die ter plekke werden uitgedeeld); daar zou dan een nietje doorheen gaan en deze stapel wilde ze dan nog (extra) aan Tiel aanbieden. Dat heeft ze ook gedaan een week later. De **opdracht van de gemeenteraad** dat zij zich moet uitspreken als voorstander van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden, legde ze nadrukkelijk naast zich neer, omdat ze eerst het voorkeursbesluit van het college van Tiel wilde afwachten.

Inwoners uit Ophemert zijn en blijven **verbijsterd** over deze gang van zaken. Wethouder Hartman gaf dus aan het paard achter de wagen te willen spannen en zich niet proactief mengen in de besluitvorming van Tiel. Zelfs niet nu er in de tussentijd (tussen voorjaar 2023 toen de ambtelijke notitie van West Betuwe verscheen) en nu (waarbij Tiel allerlei aanvullend onderzoek heeft gedaan, met name voor een variant 1B). Wethouder Hartman gaf aan dat ze **respect** had voor de zorgen en bezwaren, maar dat ze daar zelf **niets** mee ging doen de komende weken.

Ook op de vraag of West Betuwe nou **wel of niet gaat meebetalen** aan de weg was ook onduidelijkheid. De projectleider uit Tiel gaf toe dat West Betuwe ambtelijk heeft aangegeven dat West Betuwe **€ 800.000** wil bijdragen aan watermaatregelen rondom de weg die langs de gemeentegrens loopt. Wethouder Hartman ontkende dit, onduidelijk bleef wie er nou gelijk had. Geluiden zijn wel dat binnen de politiek van Tiel dit meebetalen als één van de argumenten gehanteerd om vóór de variant langs de gemeentegrens van West Betuwe te kiezen (*"want dan betaalt West Betuwe mee, dat scheelt Tiel weer center"*).

Het **Bewoners Collectief Buitengebied Ophemert** mocht de bewonersavond op 6 maart 2024 afsluiten. Het BCB gaf aan dat het om proces en inhoud gaat. Dat proces loopt helaas onzorgvuldig en onduidelijk (dat was wel vrij glashelder voor alle aanwezigen), maar het gaat ook om de inhoud.

Leidend voor de afweging van Tiel in de komende weken is de onderstaande matrix:

	ALT1	ALT1B	ALT2	ALT3	ALT4	ALT5
Doelbereik	+	++	+++	+++	++	++
Effecten	-	-*	--	--	---	---
Kosten***	21M 16 – 29M	32M 24 – 45M	29M 21 – 40M	93M** 70 – 131M	27M 20 – 37M	33M 25 – 47M
Draagvlak	--	---	---	---	---	--

* Ambtelijk expert judgment

** ALT3 met 1 tunnel 40-50 miljoen EURO

*** Bandbreedte -25% tot +40% (genoemde kosten kunnen 25% lager en maximaal 40% hoger uitvallen)

De gemeente Tiel heeft tot nu toe zelf bewonersavonden rond variant 1B (opwaarderen bestaande provinciale weg) en varianten 2/3 (nabij Wadenoijen) bijgewoond en heeft daar een **rode vlag** geconstateerd (- - -) voor **lokaal draagvlak**. Voor variant 4 geldt dat deze variant over een lang stuk recht over een aangesloten fruitperceel van een grote fruit-onderneming uit Tiel gaat, vandaar dat deze variant ook rood kleurt wat betreft draagvlak. Voor variant 5 (die langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt) was de aanvankelijke inschatting van de gemeente Tiel dat deze variant mogelijk iets gunstiger zou scoren (oranje) wat betreft draagvlak dan de andere varianten. Maar dat was meer een **gok van de gemeente Tiel** dan dat dit gebaseerd was op onderzoek of op contact met inwoners en ondernemers uit de gemeente West Betuwe.

Echter, wethouder Dijkstra gaf op 6 maart onomwonden aan voor 120 aanwezigen dat het hem duidelijk is geworden dat **variant 5 evengoed rood** scoort. Daarmee staan dus bijna **alle varianten** wat betreft **draagvlak op rood** en kan het gemeentebestuur van Tiel dus geen voorkeur voor de ene of andere variant uitspreken op basis van draagvlak. Tiel zal dus een afweging moeten maken op basis van de andere aspecten: doelbereik, effecten en kosten. Wat betreft doelbereik lopen 5 en 1B nauwelijks uiteen: in beide varianten wordt de ontsluiting van Passewaaij dus verkeerskundig voldoende ingeregeld. Kijk we naar de effecten (op bijvoorbeeld landschap, natuur, volksgezondheid, geluid, biodiversiteit, luchtverontreiniging, verkeersveiligheid, sociale cohesie, etc.), dan scoort variant 5 donkerrood (zeer negatief), terwijl variant 1B daar veel gunstiger scoort. Wat betreft kosten lopen varianten 1B en 5 nauwelijks uiteen. Samengevat: als je **de ratio** volgt, je **gezond verstand**, kom je dus logischerwijze bij **variant 1B** uit.

De gemeenteraad van West Betuwe heeft op 27 februari 2024 besloten dat West Betuwe **geen afwachtende rol** moet aannemen in dit proces. Maar al binnen een week gaf wethouder Hartman aan dat ze besluitvorming uit Tiel afwacht en dat ze sinds het voorjaar van 2023 (dus al een jaar lang) inhoudelijk niet heeft meegekeken en gepraat met Tiel. De brief uit oktober 2023 was gebaseerd op een ambtelijke notitie uit het voorjaar en niet gebaseerd op het aanvullende onderzoek uit september 2023 over variant 1B (waaruit variant 1B veel gunstiger naar voren is gekomen). De brief uit oktober 2023 is dus inhoudelijk **flink gedateerd** en verdient echt een update!

De gemeenteraad van West Betuwe heeft op 27 februari 2024 ook besloten dat de gemeente West Betuwe zich duidelijk uitspreekt als **voorzitter van een andere variant** dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden. Het is glashelder dat die belangenafweging tot op heden niet evenwichtig heeft plaatsgevonden, dat is ook bij de bewonersavond in Ophemert wel gebleken. En dus is **de gemeente West Betuwe geen voorzitter van variant 5**.

Bijlage: Reistijden uit Ophemert naar A15

Voor een beeld van de potentiële verkeerskundige gevolgen voor Ophemert staat hieronder een overzicht van de reistijden, gerekend vanaf Het Dijkhuis in Ophemert.

De route van en naar Nijmegen (oostwaarts):



Als je uit Ophemert **naar of uit Nijmegen** wilt of komt, is nu de kortste weg uit Ophemert via de Dreef, Pippertsestraat, Zijvelingsestraat, Voetbal Wadenoijen, door de dorpskern van Wadenoijen, Linge over, Kapel Avezaath, langs industrieterrein Bergakker naar afslag A15 / Tiel West. Deze afstand is 7,2 kilometer en duurt 10 minuten. Je kan nu ook op de Lingedijk in Wadenoijen linksaf en over de A15-afslag Wadenoijen rijden, dat is 2,2 km om, maar omdat deze route over de snelweg gaat, is dat ook 10 minuten.

Mocht er nu een variant 5 komen, dan zou je ter hoogte van de Ophemertsestraat (net voor de voetbalvelden Wadenoijen, westelijk kunnen rijden (linksaf slaan) en dan in circa 4 minuten naar A15 afslag Wadenoijen kunnen rijden, om vervolgens weer in 2 minuten over de A15 van afslag Wadenoijen naar afslag Tiel West te rijden. De totale reistijd naar de A15 bij Tiel-West is dan nog steeds 10 minuten. Die route is dus wel langer in afstand en verbruikt dus meer brandstof en veroorzaakt meer overlast voor het milieu.

Samengevat: de nieuwe variant 5 zal geen enkel verkeerskundig effect hebben op het verkeer van en naar Ophemert naar het oosten van het land. Mochten mensen toch van de route gebruik gaan maken, levert dat vooral extra milieuoverlast op (CO2 uitstoot, geluid, luchtkwaliteit, etc).

De route van en naar Rotterdam (westwaarts):



Als je uit Ophemert van of naar Rotterdam wil, is de huidige snelste route naar de A15 om naar de dorpskern Wadenoijen te rijden via de Zijvelingsestraat, op de Lingedijk linksaf te slaan en daar naar afslag A15 te rijden. Dit is 6,9 km en duurt 9 minuten (vanaf het Dijkhuis). Een iets kortere route (die sommige mensen uit gewoonte ook wel nemen) is via de Kapelstraat, Ophemertsestraat, Nieuweweg en Bredestraat, deze is 6,6 km. Deze alternatieve route scheelt weliswaar 300 meter, maar gaat over langzamere wegen en kost ongeveer evenveel tijd (9 minuten). Anderen rijden ook (van of uit richting Rotterdam) via afslag Est en Bommelsestraat, maar dit is een relatief langere route, die ook meer tijd vergt.

Mocht er een variant 5 komen, dan kan je straks op het kruispunt bij de Ophemertsestraat (vlak voor de voetbalvelden van Wadenoijen, westwaarts rijden (linksaf slaan) en dan in circa 3 minuten naar A15 afslag Wadenoijen rijden. Nu duurt dat 4 minuten via de dorpskern Wadenoijen. De winst met variant 5 is dan hooguit 1 minuut reistijd, de route wordt in afstand dan niet korter.

Samengevat: de nieuwe variant 5 heeft een minimaal effect op het verkeer van en naar Ophemert naar het westen van het land, dat scheelt maximaal 1 minuut reistijd.